

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

31 березня 2020 р.

Київ

№ 11-рк

Про здійснення заходів,
спрямованих на запобігання
порушення законодавства
про захист від недобросовісної конкуренції

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали дослідження та подання Управління розслідувань недобросовісної конкуренції від 30.03.2020 № 127-01/147-п,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Дії суб'єктів господарювання – виробників лікарських засобів, що можуть містити ознаки порушення, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, під час рекламування власних лікарських засобів.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (2) Суб'єкти господарювання, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», що здійснюють господарську діяльність з виробництва та/або продажу чи просування лікарських засобів та які є замовниками рекламних матеріалів власних лікарських засобів.

3. ОБСТАВИНИ

- (3) Комітет на підставі пункту 5 частини першої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» вживає заходів державного контролю з виявлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у сфері реклами лікарських засобів.
- (4) У ході вказаних заходів Комітет здійснює моніторинг з метою виявлення та припинення порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у сфері реклами лікарських засобів, зокрема реклами, пов'язаної з лікуванням та/або профілактикою захворювань, спричинених коронавірусами, що поширюється на території України.
- (5) На сьогодні постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2020 р. № 215) на всій території України установлений карантин у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Крім того, Кабінетом Міністрів України та іншими органами державної влади введено ряд заборон та обмежень на території нашої держави.

- (6) Окремо, варто зауважити, що Всесвітньою організацією охорони здоров'я (далі – ВООЗ) поширення зазначеної хвороби у світі оголошено пандемією.
- (7) У вищевказаних умовах Комітет посилює моніторинг здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання добросовісної конкуренції у сфері реклами лікарських засобів, зокрема реклами, пов'язаної з лікуванням та/або профілактикою захворювань, спричинених коронавірусами. Вказані факти будуть проаналізовані на предмет дотримання суб'єктами господарювання, зокрема, положень статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману.
- (8) Натомість Комітетом вже виявляє факти поширення в засобах масової інформації відомостей, що містять ознаки порушення вищенаведеної статті і які безпосередньо пов'язані з темою коронавірусу.
- (9) Відповідно до наявної інформації компетентних установ, у Комітеті є підстави стверджувати, що поширення (рекламування) виробниками лікарських засобів безпосередньо (або за їх замовленням) будь-яких відомостей і будь-яким способом, зміст яких прямо чи опосередковано стосується теми коронавірусу (включаючи коронавірус SARS-CoV-2), без належного підтвердження, може містити ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
- (10) Так, за повідомленням ВООЗ (<https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/q-a-coronaviruses>), ряд засобів західної медицини, а також традиційних народних або домашніх засобів може сприяти поліпшенню самопочуття і полегшення симптомів захворювання COVID-19, але на 30.03.2020 немає фактичних даних, які б могли свідчити про те, що дія будь-якого з наявних препаратів дозволяє запобігти або лікувати дане захворювання. ВООЗ не рекомендує проводити самолікування за допомогою яких би то не було лікарських препаратів, включаючи антибіотики, з метою профілактики або лікування інфекції COVID-19.
- (11) Також ВООЗ зазначає (<https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters>), що на 30.03.2020 рекомендованих лікарських засобів, призначених для профілактики або лікування інфекції, викликані новим коронавірусом (2019 nCoV) немає. В даний час йде робота по створенню специфічних лікарських засобів проти нового коронавірусу, і їм треба буде пройти клінічні випробування. ВООЗ спільно з рядом партнерів надає допомогу з метою прискорення роботи по створенню нових лікарських засобів.
- (12) У свою чергу, про вказане також зазначається в інформаційних повідомленнях Міністерства охорони здоров'я України.
- (13) Так, згідно з повідомленням Міністерства охорони здоров'я України, станом на 30.03.2020 ліків для лікування чи профілактики коронавірусу COVID-19 не існує. У разі підтвердження наявності коронавірусу лабораторними дослідженнями пацієнту в ізоляції надається симптоматичне лікування.
- (14) Тобто, зважаючи на вказане, в сучасних умовах поширення пандемії коронавірусу, зокрема на території України, та фактичної відсутності будь-яких лікарських засобів та/або засобів профілактики, що дозволяють запобігти або лікувати захворювання спричинені, зокрема, коронавірусом SARS-CoV-2, поширення інформації про лікувальні та/або профілактичні властивості лікарських засобів, що пов'язані з коронавірусами, без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо їх застосування, можуть визначатись як поширення неправдивої інформації.
- (15) Окремо слід наголосити на тому, що чинним законодавством України про лікарські засоби детально визначено правовідносини, пов'язані зі створенням, реєстрацією, виробництвом, контролем якості та реалізацією лікарських засобів. При цьому вказані дії передбачають дотримання ряду обов'язкових процедур (етапів), яких зобов'язані дотримуватись усі виробники лікарських засобів. Зокрема, до цих процедур належать також ті, що стосуються

встановлення клінічних характеристик кожних конкретних лікарських засобів, які перед їх реєстрацією проходять клінічні випробування. Саме тому властивості лікарських засобів, встановлені за результатами належних клінічних випробувань компетентних установ, повинні відповідати фактичним кінцевим властивостям, які декларують виробники лікарських засобів під час їх подальшої реалізації чи рекламування.

- (16) Також слід наголосити, що повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей про властивості, яких лікарські засоби не мають, можуть вплинути на наміри споживачів щодо придбання товарів та/або замовлення послуг певного суб'єкта господарювання. Такі дії Комітет вважає неприпустимими.
- (17) У свою чергу, такі дії можуть посилити конкурентну позицію конкретного виробника лікарських засобів та сприяти отриманню ним перед іншими учасниками ринку неправомірних переваг у конкуренції не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неправдивих відомостей.
- (18) Саме тому Комітет застерігає виробників лікарських засобів від поширення інформації будь-яким способом, зміст яких стосується лікування та/або профілактики коронавірусів без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо їх застосування. Поширення в умовах карантину в Україні та пандемії у світі інформації про лікувальні властивості лікарських засобів або про неперевірені методи профілактики / лікування є неприпустимим та, як наслідок, отримає відповідну оцінку Комітету в межах законодавства про захист економічної конкуренції. У разі виявлення вищезазначених фактів Комітет прийматиме рішення про накладення на таких суб'єктів господарювання штрафів у розмірі до 5 % відсотків доходу від реалізації продукції за 2019 рік.

4. ВИСНОВКИ КОМІТЕТУ

- (19) Відповідно до статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.
- (20) Враховуючи зазначене, дії суб'єктів господарювання – виробників лікарських засобів з поширення відомостей, зміст яких стосується лікування та/або профілактики коронавірусів, без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо їх застосування, містять ознаки порушення, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману.
- (21) Відповідно до пункту 14 частини першої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», у сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має повноваження, зокрема, надавати обов'язкові для розгляду рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням щодо припинення дій або бездіяльності, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України надає такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Утриматись від повідомлення безпосередньо та/або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, відомостей про лікарські засоби, зміст яких стосується лікування та/або профілактики коронавірусів, без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо їх застосування, що можуть вплинути на наміри цих осіб щодо їх придбання (замовлення).

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у 10-денний строк з дня їх отримання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ